

ESTRATEGIA TERRITORIAL
COMUNITAT VALENCIANA

Guia de les Actuacions Territorials Estratègiques

GENERALITAT VALENCIANA

GUIA DE LES ACTUACIONS TERRITORIALS ESTRATÈGIQUES

Publicat per

Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient

Autors de la guia

Arancha Muñoz Criado, Vicente Doménech Gregori

© de l'edició, Generalitat Valenciana

© del text, els seus autors

ISBN: 978-84-482-5767-5

DL: V-2133-2012

Guia de les

Actuacions Territorials Estratègiques

En el marc de la globalització, el territori s'ha convertit en un actiu de competitivitat econòmica de primera magnitud, i el desenrotllament de les seues potencialitats en una estratègia racional per a superar l'actual context de crisi i crear ocupació i oportunitats per al conjunt dels ciutadans. Aquests potencials del territori estan basats en uns elements de naturalesa física i humana que, en el cas de la Comunitat Valenciana, aconsegueixen un grau d'excel·lència que ens permet afirmar que posseïm, sens dubte, un dels millors territoris de la Unió Europea quant a situació, clima, infraestructures i equipaments, xarxes de ciutats, valors ambientals i capacitat creativa i laboriositat de les seues gents.

Per a posar en valor tots aquests elements, i no desaprofitar cap oportunitat d'inversió, hem aprovat una llei que regula la implantació d'aquelles iniciatives empresarials que poden acollir-se a la figura de les actuacions territorials estratègiques, la qual cosa els suposa unes condicions avantatjoses quant a la simplificació de tràmits, càrregues administratives i temps. Aquesta actuació del Consell, dirigida a la generació d'ocupació i a la dinamització dels nostres sectors productius, està emmarcada en el context d'una administració compromesa plenament amb el progrés i benestar dels seus ciutadans, i sempre des dels principis d'eficiència i austeritat que han de presidir el bon govern del territori.

Isabel Bonig Trigueros

Consellera d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient

La llei 1/2012 regula la figura de les actuacions territorials estratègiques com les iniciatives empresarials de caràcter singular, i impacte supramunicipal, que tenen com a objecte la implantació d'usos i activitats en el territori amb gran capacitat per a generar ocupació i dinamitzar el conjunt de l'estructura productiva valenciana. Són actuacions que desenvolupen l'Estratègia territorial de la Comunitat Valenciana, i la declaració del Consell les atorga, amb un informe previ del departament competent en territori, un sistema de tramitació àgil i simplificada que permet aprovar tots els instruments de planificació i gestió en un temps molt reduït. És un procediment exclusiu i basat en l'avaluació ambiental estratègica, i això confereix al projecte totes les garanties de respecte cap al medi ambient i la posada en marxa d'un procés exhaustiu de participació pública.

En aquesta llei s'estableixen una sèrie de preceptes legislatius sobre els requisits que han de presentar aquestes actuacions i el procediment perquè puguin ser desenvolupades i executades. Juntament amb el promotor, l'organisme públic designat pel Consell per a realitzar el seguiment i control de l'execució de l'actuació té un paper molt important, com també la conselleria amb competències en territori i medi ambient encarregada d'aprovar tots els instruments de naturalesa urbanística.

En aquest context, i per a orientar les administracions, els tècnics, els professionals i els ciutadans en general en la correcta aplicació de la llei, hem elaborat aquesta *Guia de les actuacions territorials estratègiques* on de manera senzilla, i didàctica al mateix temps, es dóna complida resposta a totes les qüestions que es puguin plantejar sobre aquest instrument territorial, un instrument que està dissenyat per a aprofitar els grans potencialitats del territori de la Comunitat Valenciana sense detriment dels seus valors ambientals, paisatgístics i culturals.

Arancha Muñoz Criado

Secretària autonòmica de Territori, Medi Ambient i Paisatge
Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient

ÍNDEX

- 01. Introducció**
- 02. Què són les actuacions territorials estratègiques?**
- 03. Quins avantatges tenen les actuacions territorials estratègiques?**
- 04. Quin tipus d'activitats es poden incloure en les actuacions territorials estratègiques?**
- 05. Exemples de projectes que poden tenir cabuda en les actuacions territorials estratègiques.**
- 06. Criteris i requisits de disseny de les actuacions territorials estratègiques.**
- 07. Tramitació de les actuacions territorials estratègiques.**
 - 07.1 Agents que intervenen en el procés.**
 - 07.2 Fases de la tramitació.**
 - 07.3 La gestió econòmica de les actuacions territorials estratègiques.**

Annex. Llei 1/2012 (títol I)

01 Introducció

L'Estratègia territorial de la Comunitat Valenciana, aprovada pel Decret 1/2011 del Consell, és l'instrument de planificació espacial que **defineix el model territorial futur de la Comunitat Valenciana**; estableix **unes regles del joc** clares i coherents per als agents públics i privats que actuen en el territori, i **dissenya un full de ruta** cap a la consecució d'un desenvolupament econòmic sostenible que aprofite de forma eficient les oportunitats que ofereix el territori, tant les actuals com les que puguem sorgir en el futur.

Per a impulsar aquest desenvolupament econòmic des del marc territorial, l'Estratègia proposa **un conjunt d'àmbits territorials** caracteritzats per unes condicions d'accessibilitat avantatjoses, centralitat en el territori, interrelació sectorial i connexió estreta amb els components d'excel·lència o singularitats del territori que concreten els avantatges comparatius de la Comunitat Valenciana.

Aquests àmbits ja definits en l'Estratègia territorial, juntament amb altres que puguem sorgir de les noves vocacions del territori, constitueixen el marc de referència idoni per a posar en marxa un conjunt d'**actuacions territorials estratègiques** capaces de dinamitzar l'activitat econòmica i generar un efecte multiplicador per al conjunt del sector productiu. Per això, aquestes actuacions adquireixen un caràcter estratègic i el seu desenvolupament ha de ser agilitat a través d'una **tramitació administrativa àgil i simplificada** que reconega el caràcter urgent de les implantacions i que **no deixi escapar cap oportunitat territorial** per causes relacionades amb la lentitud burocràtica en la tramitació d'aquests plans o projectes.

02 Què són les actuacions territorials estratègiques?

Es consideren actuacions territorials estratègiques les que tenen com a objecte l'ordenació, gestió i desenvolupament de determinades intervencions singulars en el territori generadores d'un impacte econòmic, ambiental i social positiu, amb un àmbit d'influència supramunicipal i que contribueixen a l'èxit dels objectius i principis directores de l'Estratègia territorial de la Comunitat Valenciana.

El desenvolupament d'aquests potencials territorials i l'efecte d'arrossegament sobre altres sectors econòmics permet impulsar la generació d'ocupació, dinamitzar el conjunt del sistema productiu valencià i millorar la vertebració del territori.

Per tant, la declaració d'un projecte com actuació territorial estratègica **és un camí excepcional que l'administració atorga sobre la base de les seues singularitats extraordinàries i el seu caràcter integral.**

Precisament, per ser excepcional i perquè no es produïska un trasllat de la càrrega administrativa de tramitació des de la via normal a la via urgent, pervertint la seua finalitat que és **facilitar la gestió dels projectes de vertader valor estratègic per a la Comunitat Valenciana**, les actuacions territorials estratègiques han de complir i justificar de manera explícita i motivada els requisits següents:

- a) Ser **compatibles amb els objectius i principis directores** de l'Estratègia territorial de la Comunitat Valenciana, i contribuir a la consecució d'aquests.
- b) Produir un **impacte supramunicipal** permanent de caràcter favorable des del punt de vista econòmic, ambiental o social, destacant-ne el foment i l'atracció de l'activitat econòmica i la generació directa i indirecta d'ocupació.
- c) Acreditar la **viabilitat i sostenibilitat econòmica** de l'actuació, dins d'un context supramunicipal de l'oferta i la demanda dels seus productes, així com la solvència dels seus promotors.
- d) Acollir usos i activitats que contribuïsquen a **eleva la qualificació i l'excel·lència del territori**, i que puguen arribar a ser referents a escala regional, nacional i internacional.
- e) Acreditar la **compatibilitat amb la infraestructura verda** i la integració en la morfologia del territori i el paisatge, incorporant sistemes de mobilitat sostenible tant en les seues connexions internes com externes, amb especial previsió del transport públic i sistemes no motoritzats.

- f) Contribuir a la millora de la **qualitat de vida dels ciutadans i a la vertebració, la competitivitat** i el desenvolupament sostenible del territori. Això significa aplicar, quan calga, els instruments d'equitat territorial previstos en la legislació vigent i exercir, per part dels promotors de les actuacions, la seua responsabilitat social corporativa.
- g) Aprofitar els **components d'excel·lència** o singularitats del territori per a aconseguir avantatges competitius sobre la base de les sinergies de relació que es produeixen amb el territori on s'implanten. Aquests components d'excel·lència estan relacionats, entre altres factors, amb l'accessibilitat, l'entorn ambiental i paisatgístic o la presència d'equipaments i infraestructures d'elevada qualitat.
- h) **Executar-se de manera immediata** després de la seua aprovació administrativa. Aquesta execució es podrà realitzar per fases, donant prioritat a les que dinamitzen majorment el conjunt de l'actuació territorial estratègica.

03 Quins avantatges tindran les actuacions territorials estratègiques?

Les actuacions territorials estratègiques poden acollir-se als avantatges següents:

- a) Poden ser executades tant per la **iniciativa pública, privada o mixta, i desenvolupar-se en qualsevol classe de sòl**, fins i tot solapades sobre diferents classes o categories d'aquest o en diversos termes municipals.
- b) Han de tenir **un únic interlocutor** per al procés de planejament i gestió, condició imprescindible per a garantir la viabilitat de les inversions que requereixen una alta previsibilitat i un control de les autoritzacions i les aprovacions necessàries.
- c) Poden fer-se **sense l'exigència de la revisió** del Pla general d'ordenació municipal. La implantació d'aquestes es produirà, usualment, de forma sobrevinguda per a ser executades immediatament, ja que no estaran previstes, normalment, en els plans generals.
- d) Es **tramiten per un procediment específic, àgil i simplificat**, que acurta sensiblement els terminis administratius habituals i es poden acollir a determinats incentius econòmics i fiscals, reducció de càrregues urbanístiques, etc.
- e) **No serà d'aplicació supletòria la legislació autonòmica en matèria de Territori i Urbanisme**, donat que el seu propi caràcter de llei la dota de l'excepcionalitat necessària per assolir els seus objectius amb una major eficiència.
- f) Es **poden tramitar**, si és procedent, **de forma conjunta** els projectes d'urbanització, expropiació/reparcel·lació i edificació.
- g) Es creen **comissions tècniques interdepartamentals** per a agilitar l'emissió dels informes sectorials on el promotor té l'oportunitat d'explicar el projecte.
- h) Tenen **el reconeixement i la declaració del Consell** quant al caràcter estratègic per a la Comunitat Valenciana, cosa que afegeix una **marca de qualitat i excel·lència a l'actuació que en facilitarà el finançament** i li permetrà diferenciar-se en el mercat

04 Quin tipus d'activitats es poden incloure en les actuacions territorials estratègiques?

Les actuacions territorials estratègiques han d'adequar-se a alguna o algunes de les categories d'activitats següents: :

- a) Actuacions que contribuïsquen a millorar la **competitivitat, la qualificació i la reconversió** dels sectors econòmics tradicionals.
- b) Actuacions en el sector agrari, industrial i terciari que tenen un **elevat contingut innovador i desenvolupament tecnològic punter**.
- c) Actuacions que fomenten la **retenció i l'atracció de talents** en el territori, la innovació, la creativitat i l'economia del coneixement.
- d) Actuacions que fomenten un millor **posicionament estratègic** de la Comunitat Valenciana en un context nacional i internacional.
- e) Actuacions que permeten impulsar la **cooperació empresarial o publicoprivada, la diversificació econòmica i el desenvolupament tecnològic** per a millorar els processos d'innovació, la competitivitat i la **internacionalització de les empreses**.
- f) Actuacions relacionades amb la implantació d'activitats terciàries, culturals, turístiques o de l'àmbit de la salut i la qualitat de vida, i equipaments d'**excel·lència** que permeten la diferenciació de la seua oferta a escala nacional i internacional.
- g) Actuacions de **millora del desenvolupament del món rural**, que tinguen una escala adequada a les característiques territorials d'aquest àmbit i estiguen basades en l'aprofitament dels recursos endògens o en l'atracció de noves activitats innovadores compatibles amb el medi.

05 Exemples de projectes que poden tenir cabuda en les actuacions territorials estratègiques.

Els projectes que poden ser considerats dins d'aquesta denominació poden adscriure's a les tipologies següents, o posseir elements d'alguna o d'algunes d'aquestes:

Implantacions singulars d'àrees d'activitat econòmica

Són espais multifuncionals amb vocació d'excel·lència que tenen com a característiques comunes l'orientació a la innovació, la cooperació empresarial, la internacionalització, la millora de la competitivitat, l'atracció de talents i l'activitat econòmica avançada, la sostenibilitat i l'aplicació de noves tecnologies als productes i processos productius. En general, són actuacions territorials que poden incloure parcs empresarials, tecnològics o científics amb serveis compartits, seus d'empreses, districtes tecnològics, centres de formació i financers, com també centres d'investigació públics o privats. La seua promoció i gestió pot enfocar-se des de fórmules de cooperació empresarial, publicoprivades o consorciades.

Entorns de ports, aeroports i grans nodes intermodals

S'inclouen en aquesta tipologia les actuacions de naturalesa urbanística que aprofiten com a avantatge comparatiu la proximitat a un enclavament intermodal de gran escala. És crucial en aquest tipus de projectes la connexió, o la proximitat, amb l'alta velocitat ferroviària i amb sistemes de mobilitat urbana sostenible, i també combinar distints usos entre els quals es poden trobar la logística d'alt valor afegit, el terciari hotelier, el comercial, el firal i el financer, les seus empresarials i els equipaments i les dotacions de suport a les activitats principals justificatives del projecte.

Parcs logístics

S'inclouen en aquesta categoria els espais de gran superfície on l'ús predominant és el logístic, i estan relacionats amb plataformes intermodals de transport on la connexió ferroviària de mercaderies és fonamental. Les instal·lacions han d'acollir serveis de suport a l'activitat logística, i que incorporen valor afegit a l'activitat, i ser compatibles amb les estratègies del departament de la Generalitat amb competència en matèria de logística.

Operacions de requalificació urbana

Són actuacions relacionades amb la regeneració de teixits urbans o d'instal·lacions o infraestructures que han perdut la funcionalitat, però que presenten una localització molt avantatjosa respecte al conjunt urbà o metropolità on s'assenten. Aquests espais s'han de caracteritzar per la múltiple funcionalitat amb predomini d'usos d'alt valor afegit, la innovació i la presència de professionals creatius. Han de basar la seua estratègia de futur en els components d'excel·lència del territori en què s'insereixen i poden estar també en connexió amb centres de formació i investigació d'elevada excel·lència i prestigi i, en general, amb el sistema innovador de la Comunitat Valenciana.

Complexos turisticoterciariis d'excel·lència, relacionats de manera preferent amb l'esport, la cultura i la salut

S'inclouen en aquesta tipologia els projectes que pels seus condicionants de qualitat, marca de prestigi o singularitat territorial quant als avantatges comparatius generen una oferta reconeixible a escala internacional. Aquestes actuacions poden estar sota la cobertura d'una marca de prestigi o associades a estratègies de dinamització de clústers especialitzats o integrades en altres actuacions de més abast econòmic i territorial.

Nodes singulars d'activitat comercial

Són espais que acullen activitats en què el sector comercial és l'ús predominant, avalat per una marca de prestigi internacional i de ràtio d'influència provincial com a mínim, o bé per una concentració comercial singular i diferenciada que genera massa crítica suficient per a desenvolupar una oferta l'àrea de captació de la qual supere l'àmbit comarcal dels grans centres comercials a l'ús.

Projectes de desenvolupament en el món rural

Són espais multifuncionals adequats a l'escala del món rural que, de forma general, aprofiten els seus recursos endògens, encara que poden acollir un altre tipus d'activitats sempre que siguin compatibles amb el medi. Si és el cas, han de prioritzar la restauració i posada en valor de les edificacions i espais emblemàtics, i poden acollir-se a fórmules de gestió mancomunada o consorciada.

Entre altres, es poden incloure xarxes d'espais per a desenvolupar ofertes innovadores de turisme, oci i producció; actuacions relacionades amb la gastronomia i la innovació; balnearis o altres instal·lacions relacionades amb l'aigua, centres de turisme rural i centres de transformació de productes del món rural i parcs industrials i terciaris consorciats o mancomunats.

Projectes que integren components dels apartats anteriors

S'inclouen en aquesta categoria les actuacions de difícil enquadrament en una tipologia concreta però que presenten característiques d'alguna o d'algunes de les tipologies d'actuacions territorials estratègiques definides anteriorment.

06 Criteris i requisits de disseny de les actuacions territorials estratègiques

Pel seu caràcter excepcional, aquestes actuacions han de sotmetre's a una sèrie de criteris generals i requisits de disseny que en reforcen la singularitat i excel·lència territorial. Entre aquests, cal destacar els següents:

1. Les actuacions territorials estratègiques han de complir de forma estricta els principis directors i els criteris de l'Estratègia territorial de la Comunitat Valenciana que siguen d'aplicació.
2. Han de ser projectes coherents concebuts amb orientació estratègica i visió de futur, dissenyats a partir de la posada en valor dels components d'excel·lència del territori, i que generen oportunitats diferenciades d'impuls, desenvolupament i rendibilitat econòmica i social al territori en què s'implanten.
3. Les actuacions s'han adequar a la morfologia del territori i del paisatge en què s'ubiquen i han d'incorporar sistemes de mobilitat sostenible tant en les connexions internes com externes, amb especial previsió de transport públic i sistemes no motoritzats.
4. Han de permetre la permeabilitat de la infraestructura verda i incorporar en el disseny global de l'actuació els elements d'aquesta que hi queden inclosos, i crear una infraestructura verda que articule totes les escales i que permeta una accessibilitat generalitzada als paisatges de l'entorn.
5. L'habitatge pot servir de suport a l'actuació territorial estratègica, però no com a finalitat fonamental d'aquesta. En tot cas, s'ha de donar prioritat a l'allotjament reglat enfront de l'habitatge d'ús residencial.
6. Les actuacions han d'estar dissenyades segons els principis de sostenibilitat urbana, entre els quals destaquen l'aplicació de les tecnologies ambientals més avançades en matèria d'eficiència hídrica, energètica, de gestió de residus i generació d'emissions contaminants, com també l'aplicació de criteris bioclimàtics a l'arquitectura, la utilització de tecnologies baixes en emissions de diòxid de carboni i altres solucions com ara xarxes intel·ligents d'energia distribuïda.
7. El disseny de les edificacions i espais públics s'han d'adaptar de forma preferent a l'escala humana des del punt de vista volumètric, perceptiu i sensorial. S'ha d'afavorir, si és procedent, la conservació i qualificació de l'espai construït, la diversitat urbana en les seues múltiples dimensions i la generació d'espai públic viu, orientat a afavorir la vida urbana i les relacions socials.

8. Les condicions arquitectòniques i de disseny dels espais oberts han de ser exemples demostratius de qualitat, innovació, diferenciació, i exemplars en l'ús de les energies renovables, l'eficiència en el consum dels recursos i l'aplicació dels principis de la mobilitat sostenible, fonamentalment la mobilitat de vianants i ciclista i la inserció en els sistemes de transport col·lectiu.
9. En general és preferible oferir una gran varietat de tipologies d'espais i de parcel·les, i desenvolupar projectes que en permeten el creixement orgànic i la consolidació en funció de demandes racionals, evitant actuacions rígides o sobredimensionades que tenen una difícil viabilitat econòmica.
10. En situacions de proximitat al mar o a paisatges rellevants de la Comunitat Valenciana s'han de combinar adequadament els espais edificats amb els oberts perquè aquests es connecten visualment i funcionalment amb el paisatge que els envolta i amb la infraestructura verda regional del territori.
11. En general, però de forma particular en el món rural, les actuacions s'han d'integrar de forma coherent amb el paisatge, la geomorfologia del lloc, les trames urbanes tradicionals, el patrimoni cultural edificat, les escales, la volumetria, les formes, els materials, les textures i les gammes cromàtiques.
12. El paper de l'actuació com a generadora d'ocupació s'ha de maximitzar a través de la innovació, la creativitat, l'atracció de talent i l'especificitat de les components d'excel·lència territorial, com també de la cohesió social i de la qualitat dels espais públics que l'actuació desenvolupe.
13. Les entitats impulsores han d'exercir la seua responsabilitat social corporativa i aplicar mesures que milloren la vertebració del territori, la cohesió social i la millora dels valors ambientals, paisatgístics i culturals de l'entorn territorial supramunicipal on s'establisca l'activitat.

07 Tramitació de les actuacions territorials estratègiques

S'han de tramitar per **un procediment específic, àgil i simplificat**, que acurte sensiblement el temps administratiu i les càrregues burocràtiques, que unifique els procediments ambiental, urbanístic, territorial i de paisatge i que facilite una interlocució fluida i molt accessible del promotor amb l'Administració. Amb tot això, s'ha de garantir la viabilitat d'unes inversions que requereixen una alta previsibilitat i control dels terminis de totes les autoritzacions i aprovacions necessàries.

Aquest procediment, basat en l'avaluació ambiental estratègica, satisfà plenament les exigències de la legislació estatal i europea, per tant **dota les decisions públiques que s'adopten d'una gran qualitat i seguretat jurídica**. A més, evita la necessitat de dur a terme modificacions complexes del planejament urbanístic i possibilita simultaniejar permisos en un sol acte.

També **es redueixen els costos per al promotor** perquè abans d'invertir en l'elaboració del pla, i en els informes i estudis tècnics que ha d'adjuntar, ha de realitzar una consulta prèvia sobre la compatibilitat territorial i la viabilitat ambiental i funcional de la proposta d'actuació, i si es compleixen els requisits establits el Consell declararà l'actuació territorial estratègica. D'aquesta manera, el promotor coneixerà els condicionants que ha de complir la seua actuació abans de l'elaboració del pla o projecte.

La declaració d'actuació territorial estratègica pel Consell implica de partida un reconeixement del seu caràcter estratègic, de la seua singularitat i també del fet que pot arribar a complir els requisits exigits per la legislació ambiental aplicable. Això afegint una **marca de qualitat i excel·lència a l'actuació que en facilitarà el finançament**, permetrà diferenciar-se en el mercat i obtindrà el reconeixement social necessari que aquest tipus de projectes ha d'abastar.

07.1 Agents que intervenen en el procés

Les actuacions territorials estratègiques s'han concebut com un instrument molt versàtil que s'adapta a iniciatives molt diverses quant a escala i abast. Per això, i amb independència de la tramitació de l'instrument d'ordenació que els ofereix cobertura territorial, hi haurà actuacions que requeriran de projectes d'urbanització, altres només de projecte d'edificació i, fins i tot, en alguns casos, d'una reparcel·lació o d'expropiació. És a dir, una casuística molt variada que necessitarà per a cada cas concret definir els agents responsables de cada una de les fases del procés.

En aquest context descrit, els actors del desenvolupament d'una actuació territorial estratègica són els següents:

Promotor És la persona jurídica pública, privada o mixta que té la iniciativa en el procés, redacta propostes i prepara projectes, i si l'actuació és declarada com a actuació territorial estratègica s'encarrega de realitzar les obres i les actuacions. Quan el promotor no és una conselleria, aquest s'ha d'adreçar a la que tinga les competències materials més rellevants per als objectius de l'actuació, com ara la d'agricultura, indústria, activitats logístiques, turisme, sanitat, etc. Aquesta conselleria serà la que formule la consulta sobre la viabilitat de l'actuació a la conselleria competent en territori.

Conselleria amb competències en territori i medi ambient

És el departament administratiu encarregat d'exercir la funció d'òrgan ambiental i informar la viabilitat de la iniciativa, des del punt de vista del compliment dels requisits legals, per a la declaració com a actuació territorial estratègica i determinar els condicionants ambientals, urbanístics, territorials i funcionals. És, a més, l'òrgan encarregat d'aprovar tots els instruments urbanístics necessaris per a desenvolupar-la.

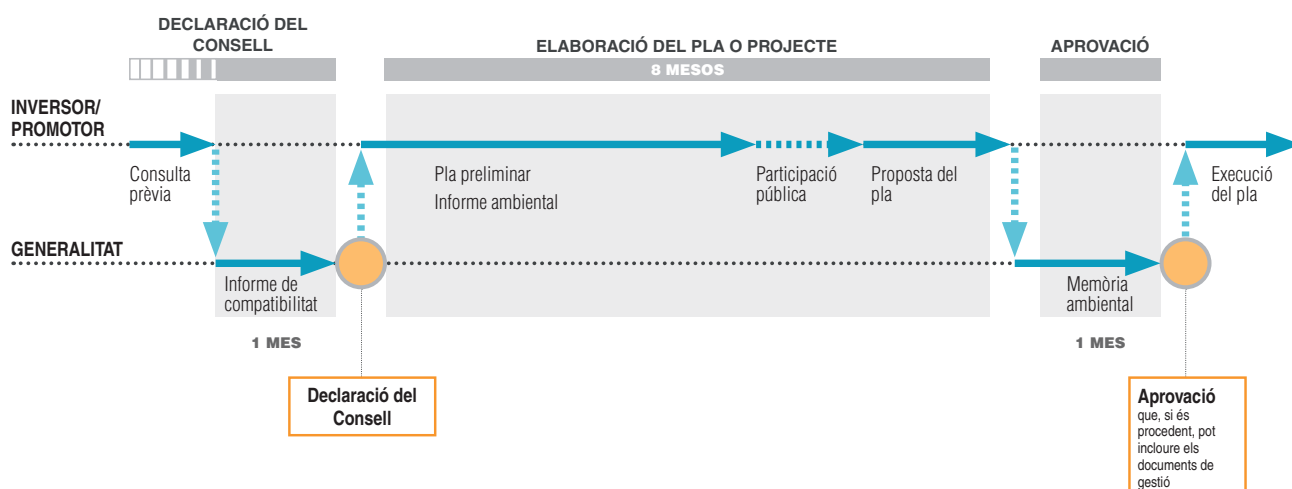
Consell de la Generalitat

Efectua la declaració d'actuació territorial estratègica. És a dir, és qui decideix que una actuació té la rellevància i les condicions necessàries per a ser considerada com a tal. És, a més, el responsable de la designació dels òrgans encarregats d'elaborar i tramitar els instruments urbanístics que la formalitzen i els que hagen d'efectuar el seguiment i el control de l'execució. La seua intervenció és necessària per a atorgar el segell de qualitat al projecte i perquè en el procés poden intervenir distintes conselleries i, fins i tot, distintes administracions.

Òrgans administratius impulsors de les actuacions territorials estratègiques

És l'Administració encarregada d'impulsar la tramitació, donar el vistiplau als projectes, controlar-ne l'execució i efectuar el seguiment de l'actuació. Pot ser una conselleria amb competències rellevants en la matèria, pot coincidir la conselleria impulsora amb la promotora i en alguns casos pot ser, fins i tot, la conselleria competent en territori. Pot ser-ho també un ajuntament en el cas que el projecte s'ubique íntegrament en el seu terme, encara que tinga rellevància supramunicipal, i així ho sol·licite. I pot ser-ho també, en casos molt concrets, l'Administració general de l'Estat. L'acord del Consell pel qual es declara l'actuació territorial estratègica ha de determinar, cas per cas, quin serà l'òrgan administratiu responsable de cada tasca.

07.2 Fases de la tramitació

Consulta prèvia (iniciativa)

El promotor, a través de la conselleria competent en funció de la matèria rellevant per a l'actuació territorial estratègica, ha de formular una consulta prèvia a la conselleria competent en territori mitjançant un document esquemàtic.

La conselleria competent en territori, després de les pertinents audiències als municipis i a les administracions afectades, emetrà en el termini màxim d'un mes un informe (document de referència) sobre la viabilitat de l'actuació i proposarà un full de ruta per a tramitar i desenvolupar les actuacions. L'informe versarà sobre les qüestions següents:

- Verificació del compliment dels requisits establits per a la declaració com a actuació territorial estratègica i la compatibilitat amb l'Estratègia territorial de la Comunitat Valenciana o, si és procedent, amb els instruments que la desenvolupen.
- Determinació dels requisits i els condicionants ambientals i funcionals tenint en compte la proposta presentada i els informes sectorials emesos.
- Abast de l'informe ambiental requerit i del procés de participació pública.
- Identificació dels instruments i estàndards urbanístics necessaris i la seqüència i contingut formal de la seua tramitació, incloent el règim de llicències i les administracions responsables de la supervisió i recepció de les obres d'urbanització, així com de les llicències d'apertura o primera utilització.

Per a agilitar i coordinar l'emissió d'aquest informe es pot crear un comitè tècnic interdepartamental adaptat a les matèries i competències afectades per l'actuació, i on el promotor podrà exposar l'objecte i els continguts d'aquesta.

Declaració del Consell

L'informe emés per la conselleria competent en territori serà elevat al Consell, el qual podrà recabar dictamen del Comitè Estratègic de Política Territorial. La declaració del Consell respecte de l'actuació determinarà a més:

- a. Els òrgans responsables per a elaborar i tramitar els instruments urbanístics que formalitzen l'actuació territorial estratègica i els que hagen d'efectuar el seguiment i control de l'execució.
- b. L'establiment dels terminis màxims d'elaboració de les actuacions, com també de les garanties que es consideren oportunes en els termes de la legislació vigent.

Elaboració del pla o projecte

Una vegada obtinguda la declaració del Consell, el promotor, prenent en consideració l'informe de la conselleria amb competències en territori i l'esmentada declaració, redactarà el pla, o projecte, juntament amb l'informe ambiental corresponent i l'informe de sostenibilitat econòmica exigint per la legislació urbanística estatal. L'òrgan encarregat d'impulsar l'actuació territorial estratègica ha de sotmetre aquesta documentació a consulta i participació pública per un període mínim de 45 dies, complint així la legislació estatal i comunitària.

Aprovació del pla o projecte

Una vegada conculsa la fase de consultes, s'ha d'elaborar la memòria ambiental o la declaració d'impacte ambiental, on intervenen de manera conjunta l'òrgan administratiu responsable de l'actuació territorial estratègica i la conselleria competent en territori i medi ambient. Les determinacions d'aquest document han de ser incorporades al pla o projecte per a la seua millora ambiental i territorial, i la conselleria amb competències en matèria de territori i medi ambient aprovarà l'instrument de planificació i ordenació corresponent.

Cal tenir en compte que cada actuació territorial estratègica té les seues característiques, i cada resolució aprovatòria també. Hi haurà casos on es podran aprovar de forma conjunta els instruments de planificació i gestió, sempre que la naturalesa de l'actuació ho permeta. L'elaboració dels instruments de desenvolupament la realitzarà el promotor i la tramitació, com també el seguiment i el control de l'execució, correspon a l'òrgan de l'Administració que per a cada actuació designe el Consell. En tot cas, l'aprovació del pla i dels altres instruments urbanístics correspon a la conselleria amb competències en matèria de territori.

07.3 La gestió econòmica de les actuacions territorials

L'actuació territorial estratègica té un promotor (públic, privat o mixt) que és qui es responsabilitza de sufragar les actuacions, tant les obres privades com les obres públiques de suport que calga. Això planteja la qüestió de si el promotor ha de ser o no l'amo dels terrenys. Se suposa que ho serà en molts casos, i això facilitarà el desenvolupament de l'actuació, però no és un requisit necessari.

Pot desenvolupar-se una actuació territorial estratègica per reparcel·lació? Sí. En aquest cas el promotor de l'actuació actuaria com a agent urbanitzador. L'actuació territorial estratègica no és succedani d'un programa d'actuació integrada perquè no és simplement per a urbanitzar, sinó que comporta una iniciativa empresarial o institucional d'activitat concreta. Però també hi haurà casos en què estigen involucrades diverses propietats i siga necessari aplicar el procediment de la reparcel·lació i distribuir els costos d'urbanització.

Podria desenvolupar-se una actuació territorial estratègica per expropiació? També és possible. Aquestes actuacions tenen un interès social rellevant que pot justificar l'expropiació, en certs casos degudament ponderats, buscant sempre un equilibri raonable entre els distints interessos particulars i col·lectius que es estiguen involucrats. La fórmula gestora, en cada cas, es decideix en la declaració d'actuació territorial estratègica, i la transparència del procediment dissenyat i la intervenció de la Generalitat al més alt nivell asseguren la serietat de la valoració subjecta sempre al principi de no-discriminació i el compliment dels principis constitucionals i del dret comunitari.

ANNEX

**LLEI 1/2012, de 10 de maig, de la Generalitat,
de Mesures Urgents d'impuls a la Implantació
d'Actuacions Territorials Estratègiques (títol I)**

LLEI 1/2012, de 10 de maig, de la Generalitat, de Mesures Urgents d'impuls a la Implantació d'Actuacions Territorials Estratègiques (títol I)

Aquesta llei té com a finalitat aprovar, amb caràcter urgent, una sèrie de mesures d'impuls als processos de planificació i gestió urbanística i territorial amb els quals contribuir a la dinamització de l'activitat econòmica i la creació d'ocupació, facilitant els instruments adequats per a desenvolupar procediments àgils i simplificats i eliminant càrregues burocràtiques per a les iniciatives empresarials. La urgència de l'aprovació d'aquestes modificacions deriva de l'actual situació de crisi econòmica, que exigeix l'adopció d'una sèrie de mesures legals d'immediata aplicació, que no poden endarrerir-se a la tramitació del procediment legislatiu ordinari.

Amb aquest fi, el títol I d'aquesta llei estableix un règim legislatiu nou per a facilitar la implantació de les denominades actuacions territorials estratègiques, enteses com aquelles intervencions singulars de caràcter supramunicipal que contribueixen a la dinamització de l'activitat econòmica i a la creació d'ocupació en el marc de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, aprovada pel Decret 1/2011, de 13 de gener, del Consell, la qual té, entre altres funcions, les d'identificar i impulsar aquelles accions i projectes singulars que contribuïsquen a qualificar i diversificar el territori en les distintes escales. La materialització d'aquesta funció permet l'obtenció d'una visió global i integrada del territori en el seu conjunt, sent una de les seues conseqüències la proposició d'estratègies i accions de gran valor afegit, i major demanda social, l'execució immediata de les quals es fa prioritària en uns moments de greu crisi econòmica com els actuals.

No obstant això, la legislació valenciana vigent no té instruments i procediments d'abast territorial i urbanístic que permeten la tramitació i la implantació d'aquests processos en condicions adequades, tant de termini com de contingut, atesa la seua singularitat i rellevància territorial, mentre que aquest tipus de procediments sí que s'ha consolidat en la majoria de comunitats autònomes en els últims anys, complint una important funció al servei de la col·lectivitat. Així mateix, és imprescindible oferir als agents inversors, públics o privats, una interlocució fluida i eficaç per al procés de planejament i gestió, condició imprescindible per a garantir la viabilitat d'inversions que requereixen una alta previsibilitat i control dels terminis de les autoritzacions i aprovacions necessàries.

D'aquesta manera, la figura de les actuacions territorials estratègiques s'erigeix com a eina de caràcter excepcional i singular per a canalitzar la implantació i execució de les accions estratègiques més rellevants i dinamitzadores, i cal justificar en cada cas la conveniència i l'oportunitat de tramitar-les mitjançant aquest especial procediment. El contingut normatiu d'aquest títol regula el concepte, la funció i els requisits que conformen aquesta figura, el règim jurídic, el procediment, l'efecte i la regulació de les caducitats.

TÍTOL I. LES ACTUACIONS TERRITORIALS ESTRATÈGIQUES

Article 1. Actuacions territorials estratègiques. Definició i requisits

1. Són actuacions territorials estratègiques les que tenen com a objecte l'ordenació, la gestió i el desenvolupament d'intervencions territorials singulars que presenten rellevància supramunicipal i que així siguen declarades pel Consell en desplegament de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.
2. Les actuacions territorials estratègiques poden ser d'iniciativa pública, privada o mixta, i localitzar-se a terrenys de qualsevol categoria urbanística situats a un o més termes municipals.
3. La declaració d'actuació territorial estratègica requereix complir tots aquests requisits:
 - a) Congruència amb l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana: contribuir a la consecució dels objectius i principis rectors de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana.
 - b) Interés general: produir un impacte supramunicipal favorable i permanent des del punt de vista econòmic, social i ambiental, especialment en la creació d'ocupació, la qual cosa s'haurà d'acreditar mitjançant l'aportació d'un estudi de viabilitat i sostenibilitat econòmica de l'actuació.
 - c) Integració territorial: ser compatibles amb la infraestructura verda, integrar-se en la morfologia del territori i el paisatge i connectar adequadament amb les xarxes de mobilitat sostenible, ponderant les de transport públic i els sistemes no motoritzats.
 - d) Localització selectiva: ubicar-se aprofitant singularitats del territori que impliquen avantatges comparatius de localització, siga per accessibilitat, entorn ambiental o paisatgístic o per la presència i posició d'equipaments o infraestructures de qualitat.
 - e) Efectivitat: executar-se de forma immediata, sense perjudici de les fases espacials o temporals que es prevegen en el seu desenvolupament.
 - f) Rellevància: acollir usos i activitats que contribuïsquen a l'excel·lència i qualificació del territori amb projecció a escala internacional, nacional o, almenys, regional. Els projectes empresarials que implanten aquests usos i activitats s'han d'adequar a les categories següents:
 - 1.ª Actuacions que contribuïsquen a millorar la competitivitat, la reconversió de sectors econòmics, el desenvolupament i la innovació tecnològica, la cooperació empresarial, l'atracció de talents i la internacionalització d'empreses.
 - 2.ª Implantació d'equipaments terciaris, culturals, turístics, sanitaris o assistencials que siguen referència destacada d'una oferta a escala supraregional o regional.
 - 3.ª Actuacions significatives de millora del medi rural, basades en l'aprofitament dels recursos endògens o en l'atracció d'activitats innovadores compatibles amb aquest medi.

Article 2. Procediment per al desenvolupament d'una actuació territorial estratègica

1. L'actuació territorial estratègica s'inicia amb una declaració del Consell, seguida de l'elaboració i aprovació d'una proposta del pla o projecte, que finalment és objecte d'execució i gestió.
2. La declaració del Consell serà el document prescriptiu de referència per a la redacció del pla o projecte i el corresponent informe ambiental. A tal efecte, la declaració resoldrà la integració de la mateixa declaració en l'estratègia territorial de la Comunitat Valenciana, així com el planejament territorial de competència autonòmica.
3. L'aprovació del pla i la resta d'instruments urbanístics correspon a la conselleria competent en matèria de territori. El seguiment i el control de la seua execució correspon a l'òrgan de l'administració que, en cada cas, designe el Consell. L'aprovació del pla o projecte pot ser simultània a la dels instruments per al desplegament i l'execució d'aquest quan així ho permeten les circumstàncies del cas.

Article 3. Iniciativa i declaració d'una actuació territorial estratègica

1. La conselleria amb competència material rellevant per als objectius de l'actuació territorial estratègica, a instància del promotor, formularà una consulta sobre la viabilitat de la seua iniciativa davant de la conselleria competent en territori i medi ambient, amb una proposta esquemàtica.
2. La conselleria competent en territori resoldrà, amb audiència prèvia als municipis afectats, sobre la viabilitat de la iniciativa i prepararà un informe sobre:
 - a) Adequació de la proposta als requisits legals per a la seua declaració com a actuació territorial estratègica.
 - b) Determinació d'aspectes ambientals, territorials i funcionals que s'han de considerar en l'actuació.
 - c) Abast de l'informe ambiental i del procés de participació pública i consultes.
 - d) Identificació dels instruments i estàndards urbanístics necessaris i la seqüència de la tramitació d'aquests.
3. L'informe ha de ser elevat al Consell. Aquest declararà l'actuació territorial estratègica amb els continguts establits en el número anterior, i designarà els òrgans responsables d'elaborar i tramitar els instruments urbanístics que la formalitzen i els que hagen de vetlar pel seguiment i el control de la seua execució.
4. L'acord del Consell podrà exigir les garanties que es consideren oportunes en els termes que preveu la legislació urbanística vigent.

Article 4. Elaboració i aprovació del pla o projecte

1. El pla o projecte ha de ser elaborat, amb el pertinent informe ambiental, amb l'abast i les condicions prescrites en l'acord de declaració. L'òrgan responsable l'ha de sotmetre a consultes i participació pública, segons el que preveu aquest acord, per un termini mínim de 45 dies i donant adequada participació als ajuntaments i les institucions afectades. Després, juntament amb la conselleria competent en territori i medi ambient, elaborarà la memòria ambiental, les determinacions de la qual s'incorporaran al pla o projecte perquè s'aproven.
2. La resolució aprovatòria d'un pla o projecte fundat en una declaració d'actuació territorial estratègica comporta els efectes següents:
 - a) Modificació del planejament vigent, sense que calguen altres tràmits posteriors, ni altres condicions de planejament o gestió urbanística que les definides en la mateixa resolució aprovatòria.
 - b) Designació del promotor i fixació de les seues obligacions, que han d'incloure executar i sufragar les obres, projectes i actuacions que s'especifiquen, i poden incloure la connexió de l'actuació i el suplement de les infraestructures necessàries per a la integració equilibrada en el territori.
 - c) Declaració d'utilitat pública o interès social i de la necessitat d'urgent ocupació, a l'efecte expropiatori, dels béns i drets necessaris per a l'actuació, llevat que es preveja la reparcel·lació. La resolució fixarà justificadament les condicions de gestió ponderant els interessos col·lectius i particulars que resulten afectats.
 - d) El Consell pot eximir, excepcionalment, l'actuació territorial estratègica de les llicències i autoritzacions la regulació de les qual siga competència de la Generalitat; per a la resta de llicències registrarà el que determinen les legislacions estatal i europea.

Article 5. Execució de l'actuació territorial estratègica

1. Amb caràcter previ a l'eficàcia de la resolució aprovatòria, s'exigirà al promotor subscriure i garantir els seus compromisos en forma legal.
2. La renúncia a la condició de promotor o la seua transmissió ha de ser autoritzada per l'òrgan de l'administració competent per al seguiment de l'actuació, com també qualsevol altres canvis en les condicions de gestió inicialment previstes.
3. L'incompliment pel promotor de les condicions i els terminis d'execució estipulats determinarà la substitució o la caducitat de l'actuació territorial estratègica i la confiscació de les garanties prestades, amb audiència prèvia de l'interessat. La declaració de caducitat comportarà la reversió, retroacció i reposició de béns, actuacions i obres, com també, si és el cas, la derogació de previsions del planejament, en els termes que resolga la conselleria competent en territori.

ESTRATEGIA TERRITORIAL
COMUNITAT VALENCIANA